

REFERAT Udvalget for Klima og Landdistrikter 2022-2025 d. 25-02-2025

Mødedato Tirsdag d. 25. februar 2025 kl. 16:00

Mødested Specialenheden - EKSTRAORDINÆRT MØDE

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden..... 3

Stillingtagen til Kystvandråd for Mariager Fjord..... 4

Orienteringssager..... 7

Eventuelt..... 8

Lukket: Underskriftsark..... 9

Punkt 11: Godkendelse af dagsorden

85.02.02-G01-4-22

Forventet sagsgang

UKL

Beslutning

Godkendt.

Fraværende: Emma Mølgaard (O)

Punkt 12: Stillingtagen til Kystvandråd for Mariager Fjord

09.00.00-P20-1-24

Forventet sagsgang

UKL

Anledning

Staten tilbyder, at kommunerne kan søge om etablering af såkaldte kystvandråd for 2025-27 for kystvandoplande med store kvælstofindsatsbehov såsom Mariager Fjord.

Det overordnede formål med kystvandråd er at medvirke til at sikre målopfyldelse i kystvande efter EU's Vandrammedirektiv via lokale analyser og lokal forankring. Et kystvandråd kan også hjælpe med lokal forankring af omlægningsplanen.

Udvalget for Klima og Landdistrikter skal tage stilling til, om der skal ansøges om etablering af et kystvandråd for Mariager Fjord.

Indstilling

Direktøren for Teknik, Kultur og Klima indstiller til Udvalget for Klima og Landdistrikter:

1. At der ikke ansøges om etablering af Kystvandråd for Mariager Fjord
2. Alternativt at der ansøges om Kystvandråd for Mariager Fjord med fokus på at understøtte en stærk lokalt forankret, helhedsorienteret omlægningsplan, samt at undersøge og foreslå konkrete virkemidler med henblik på at kunne arbejde mere målrettet med at nedbringe fosforbelastningen til fjorden i statens vandplanlægning

Sagsfremstilling

Muligheden for at ansøge om etablering af et kystvandråd for Mariager Fjord blev præsenteret på byrådsmødet 29. januar 2025 med anbefaling om ikke at ansøge om kystvandråd. Beslutningen blev udskudt og delegeret til Udvalget for Klima og Landdistrikter, da muligheden for kystvandråd ønskes nærmere belyst.

Et kystvandråd repræsenteres af op til 20 lokale interesseorganisationer/foreninger og har en rådgivende funktion.

Kystvandrådenes opgave er beskrevet således:

- rådgive de lokale treparter
- arbejde for at sikre realisering af de nødvendige omlægningsindsatser
- bidrage til at skabe en fælles forståelse for de lokale udfordringer i kystvandet og dermed forankre ansvar og generere ejerskab i lokalsamfundet
- kan gennemføre lokalt forankrede analyser for alternative veje til målopfyldelse, samt afprøve konkrete nye veje og metoder til implementering af indsatser gennem forsøgsprojekter

Et kystvandråd kan dermed primært bidrage til at skabe lokal forståelse for omlægningen og skabe lokalt ejerskab i planens implementering. Samtidig kan kystvandrådet gennemføre konkrete analyser, som kan bidrage til målopfyldelsen. Kommunen etablerer kystvandrådet, og staten finansierer dets arbejde.

I en beslutning om etablering af et kystvandråd for Mariager Fjord bør der indgå fordele og ulemper.

I 2025 er det en bunden opgave for Lokal Trepert for Mariager Fjord at udarbejde et forslag til en omlægningsplan med formål om at genoprette vandmiljøet i Mariager Fjord, at give mere og bedre natur, biodiversitet og skov og at regulere udledningen af klimagasser.

Konkret skal omlægningsplanen reducere kvælstofbelastningen til Mariager Fjord med 208 tons kvælstof (N), og det nødvendige vidensgrundlag til at udføre den indsats er givet af Ministeriet for Grøn Trepert.

For at uddybe og kvalificere grundlaget for en politisk beslutning om etablering af et kystvandråd for Mariager Fjord har fagenheden for Teknik og Miljø haft en dialog med fagpersoner fra SEGES Innovation og fra Limfjordssekretariatet (fagsekretariat for Limfjordsrådet og for Lokal Trepert for Limfjorden).

I dialogen er der enighed om, at et kystvandråd for Mariager Fjord ikke vil have afgørende indflydelse på udarbejdelsen af den omlægningsplan, som skal tilvejebringes i 2025 gennem arbejdet i Lokal Trepert for Mariager Fjord.

Fagenheden anerkender værdien af, at yderligere analyser kan bibringe bedre viden om, hvordan næringsstoftilførsel til Mariager Fjord i øvrigt kan begrænses, og SEGES peger på en række undersøgelser, som kunne være interessante at gennemføre. Den viden vil i 2026 kunne afrapporteres til staten og få indflydelse på den kommende statslige vandområdeplan - og dermed på fremtidige, nye krav og virkemidler til vandmiljøet.

Men fagenheden mener ikke, at sådanne undersøgelser er formålstjenstlige at prioritere lige nu, da presfaktorer på fjordens tilstand er kendt viden, uanset at flere aktører diskuterer, i hvilken grad Mariager Fjord er fosfor- og/eller kvælstofbegrænset. Det er forvaltningens samt eksperters vurdering, bl.a. SEGES, at det giver bedst mening at fokusere på både kvælstof og fosfor.

Arealomlægning og udtagning vil reducere den samlede næringsstofbelastning til fjorden, altså både kvælstof og fosfor. Statens vandområdeplan fastsætter kravet om kvælstofreduktion til Mariager Fjord, men fagenheden har og vil fortsat have fokus på at reducere både fosfor og kvælstof. Dette fokus vil også ligge bag arbejdet med udvælgelse af arealer i omlægningsplanen.

Det er fagenhedens bekymring, at driften af et kystvandråd - med detaljerede krav til møder og leverancer til Styrelsen for Grøn Arealomlægning - vil kræve for store administrative ressourcer. Der er fortsat krav til kommunerne om at holde kadencen på øvrige igangværende projektaktiviteter. Jo færre projekter der således nås, desto mere markregulering står landbruget overfor i 2027.

Der er også risiko for, at arbejdet i Kystvandrådet kan fjerne fokus blandt interessenterne og forsinke processen med planlægning og implementering af omlægningsplanen. Derfor mener fagenheden, at det vil give mest mening at kanalisere flest mulige ressourcer i arbejdet med arealomlægningen.

Det er med andre ord fagenhedens faglige vurdering, at presfaktorer og årsagssammenhænge bag den manglende målopfyldelse i Mariager Fjord er tilstrækkeligt undersøgt. Med den Grønne Trepert er der nu givet et værktøj i kraft af omlægningsindsatsen til løsning på udfordringen med iltvind og døde kystvande. Fagenheden anbefaler derfor fortsat, at der ikke ansøges om etablering af et kystvandråd.

Det bemærkes, at Randers Fjord og hele Gudenåen ikke søger kystvandråd.

Det bemærkes også, at arbejdet med lokal forankring også vil være mulig at prioritere og målrette inden for den statslige finansiering af Lokal Trepert for Mariager Fjord.

Skulle Udvalget for Klima og Landdistrikter alligevel ønske kystvandråd, anbefaler fagenheden et kystvandråd med følgende arbejdsplaner:

- Understøttelse af processen med både udarbejdelse og implementering af arealomlægningsindsatsen med henblik på at opnå størst mulig synergi mellem en bred vifte af interesser i det åbne land.
Det er her, Mariagerfjord Kommune har en helt særlig mulighed for at høste gevinster på flere bundlinjer ved en omlægningsplan, der giver mulighed for en udvikling af det åbne land, som understøtter ikke alene miljø og klima, men også den ønskede landdistriktsudvikling og dermed en løftestang for fremtidige ønsker om udvikling af Mariagerfjord Kommunes landdistrikter. Alt dette med udgangspunkt i en vedkommende og bred inddragelse af relevante interessenter. Arbejdspakken er beskrevet i bilag 1.
- Undersøgelser, der kan bidrage til den kommende vandområdeplan (arbejdspakken er beskrevet i bilag 2):
 - Belyse forsinkede transportveje af kvælstof i undergrunden.
 - Belyse næringsstofindhold i det grundvand, som løber ud som kilde direkte i fjorden.
 - Anvendelsesorienterede forslag til reduktion af fosfor fra oplandet vha. en fosforkortlægning som udpeger de landbrugsjorde, hvor risikoen for fosfortab er størst.

Bilag 1 og 2 er ikke klar ved dagsordenens udsendelse, men vil blive eftersendt, når de er klar.

Økonomi

Etablering af kystvandråd har ikke væsentlig økonomisk betydning for kommunen, da udgifterne til arbejdsplanerne dækkes af staten i tilfælde af, at staten giver tilsagn til etablering af et kystvandråd.

Beslutning

Der var ikke flertal for nogle af de indstillede punkter idet tre ønskede at følge indstilling punkt 1 og tre ønskede at følge indstilling punkt 2.

Jens Riise Dalgaard (A), Peter Muhl (A) og Niels Peter Christoffersen (A) ønskede at følge indstilling nr. 1: At der ikke ansøges et kystvandråd.

Jesper Skov Mikkelsen (V) og Laura Holm (C) og Jørgen Hammer Sørensen (O) ønskede at følge indstilling pkt. 2: At der søges et kystvandråd med fokus jfr. bilag 1 og 2.

Jesper Skov Mikkelsen (V) begærede punktet i Byrådet.

Fraværende: Emma Mølgaard (O)

Bilag

Bilag 1_UKL

Bilag 2 UKL

Punkt 13: Orienteringssager

00.01.00-G01-15-22

Forventet sagsgang

UKL

Anledning

Generel orientering til udvalget.

Indstilling

Direktøren for Teknik, Kultur og Klima indstiller til Udvalget for Klima og Landdistrikter:

1. At orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Herunder orienteres om:

-

Beslutning

Intet

Punkt 14: Eventuelt

00.01.00-G01-15-22

Forventet sagsgang

UKL

Beslutning

Intet

Punkt 15: Lukket: Underskriftsark

85.02.02-G01-4-22

Mødet sluttede kl. 17.40.